

Dr hab. Rafał Leśniczak, prof. uczelni
Instytut Edukacji Medialnej i Dziennikarstwa
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
ul. Dewajtis 5, 01-815 Warszawa

Łódź, 24.03.2023 r.

Dziedzina: nauki społeczne

Dyscyplina: nauki o komunikacji społecznej i mediach

Recenzja naukowa osiągnięć Dra Rafała Śpiewaka ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, wykonana na zlecenie Prof. dr hab. Iwony Hofman, Dyrektora Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (powołanie do składu komisji habilitacyjnej jako recenzenta w dniu 17.02.2023 r. na podstawie art. 221 ust. 4–5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.)

Recenzja została przygotowana na podstawie dokumentacji przekazanej mi w dniu 14.03.2023 r. Składa się z następujących części:

1. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Habilitanta
2. Ocena osiągnięcia naukowego zgłoszonego przez Kandydata w przewodzie habilitacyjnym
3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych, aktywności badawczej i publikacyjnej Habilitanta
4. Ocena działalności organizacyjnej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Dr Śpiewaka
5. Wniosek końcowy

1. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Habilitanta

Droga badawcza Habilitanta związana jest z Papieską Akademią Teologiczną w Krakowie i Uniwersytetem Śląskim. Dr Rafał Śpiewak uzyskał w 1998 r. tytuł zawodowy magistra teologii w zakresie filozofii na Wydziale Teologicznym PAT w Krakowie. Z kolei w 2002 r. zdobył licencjat z teologii pastoralnej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego. W 2006 r. Rada Wydziału Historii Kościoła Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie nadała Habilitantowi stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii. Problematyka rozprawy doktorskiej zatytułowanej „*Gazeta Katolicka – Pismo*

Rafał Leśniczak

duchowieństwa i ludu polskiego na Śląsku” 1896-1910. Studium historyczno-doktrynalne, dotyczyła pośrednio dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach. Promotorem pracy był dr hab. Marcin Łobozek, recenzentami zaś prof. dr hab. Mieczysław Pater oraz prof. dr hab. Janusz Wycisło.

Aktualnie Doktor Śpiewak jest zatrudniony w wymiarze pełnego etatu na stanowisku adiunkta w Katedrze Badań Rynkowych i Marketingowych Wydziału Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

2. Ocena osiągnięcia naukowego zgłoszonego przez Kandydata w przewodzie habilitacyjnym

Aspirujący do stopnia naukowego doktora habilitowanego jako swoje główne osiągnięcie badawcze przedstawił monografię zatytułowaną *Spoleczeństwo – naród – państwo na łamach „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* (ISBN 978-83-7875-806-8). Recenzentem pracy habilitacyjnej wydanej w Wydawnictwie Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach jest ks. prof. dr hab. Jerzy Myszor. W autoreferacie (na s. 4) Habilitant wskazał także osobę Pana dr hab. prof. UJ Jacka Kołodzieja, jako drugiego recenzenta wydawniczego.

Autor książki podjął się niełatwego i bardzo ambitnego zadania, polegającego na rekonstrukcji stanowiska „Gościa Niedzielnego” w istotnych procesach społeczno-politycznych, zachodzących w okresie II Rzeczypospolitej z perspektywy Kościoła katowickiego. Dr Śpiewak wskazał pięć kluczowych kategorii zagadnień, które wyznaczyły kierunek przeprowadzonej przez niego analizy treści około 800 wydań periodyku pomiędzy 1923 a 1939 rokiem. Habilitant ma świadomość obszerności podjętej problematyki, stąd zasadnie doprecyzował obszar, który został poddany eksploracji. Wskazał w konsekwencji następujące zagadnienia: wizja relacji państwo-Kościół; zagrożenia światopoglądowe i społeczne; obrona rodziny, małżeństwa i modelu wychowania młodego pokolenia; stosunek do mniejszości żydowskiej; miejsce i rola Górnego Śląska w odrodzonym państwie polskim. Za Jerzym Myślińskim, cenionym historykiem mediów polskich, Habilitant traktuje proces badawczy prasy jako źródło historyczne, które jest pracochłonne, ale dające możliwości prześledzenia badanych zjawisk w ich wielostronnej złożoności: (...) *Analiza publicystyki okresu minionego pozwala na odczytanie wybranych zjawisk czy procesów osadzonych w realiach życia codziennego oraz uchwycenie klimatu społecznego czasów, w których się ukazywała* (s. 10). Dobór metodologii, biorąc pod uwagę interdyscyplinarny charakter monografii (historyczny, teologiczny i prasoznawczy), dowodzi dojrzałości badawczej Autora. Dr Rafał Śpiewak zastosował metodę historyczną oraz metodę analizy i krytyki

Rafał Śpiewak

piśmiennictwa. Jako metodę pomocniczą zastosował także metodę jakościowej analizy zawartości prasy. Kandydat do stopnia naukowego odwołuje się przy tym do publikacji uznanych przedstawicieli medioznawstwa (m.in. S. Cisek, K. Szczepaniak, W. Pisarka, I. Tetelowskiej, M. Lisowskiej-Magdziarz, R. Wodak), co potwierdza dbałość Autora o staranność, obiektywizm i wiarygodność procedury badawczej (por. s. 11). Dr Śpiewak ma świadomość, że *każda interpretacja historyczna może być wybiórcza, gdyż zgodnie z poglądem Tadeusza Buksińskiego „uwypukla jedne aspekty i części kosztem innych, wydobywa pewne znaczenia i sensy eliminując inne. Jedna interpretacja może być bogatsza od innej, ale każda z nich pozostaje partykularna. Każda dopuszcza tylko niektóre spośród możliwych znaczeń i sensów tekstu”* (s. 11). Nie mam zastrzeżeń do zastosowanej metodologii, uważam jednak, że wyodrębnienie odrębnego rozdziału metodologicznego pozwoliłoby Autorowi uszczegółwić proces konceptualizacji i operacjonalizacji pojęć, szerzej wyjaśnić i uzasadnić sformułowaną hipotezę badawczą. Dr Śpiewak z powodzeniem przybliżył czytelnikowi aktualny stan badań nad rolą, jaką odegrała prasa katolicka w okresie międzywojennym. Autor wskazał m.in. prace Czesława Lechickiego, Czesława Strzeszewskiego, Wojciecha Dutki, Jerzego Jarowieckiego. Udowodnił jednak istnienie luki badawczej w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, którą monografia *Spoleczeństwo – naród – państwo na lamach „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* z powodzeniem wypełnia. Nie odnotowuje się bowiem w literaturze przedmiotu monografii naukowej, która w tak kompleksowy sposób podjęłaby naukową refleksję nad znaczeniem katolickiego tytułu prasowego w okresie międzywojennym w obszarze społecznym-politycznym odrodzonego państwa polskiego. Dr Rafał Śpiewak postawił sobie bardzo ambitny cel i zadanie zrealizował. Przedstawiona mi do oceny rozprawa habilitacyjna będzie bez wątpienia istotnym punktem w podejmowanych dyskusjach nad rolą polskiej prasy katolickiej w życiu społeczno-politycznym Polski w okresie 1918-1939. Praca napisana jest poprawną, zrozumiałą polszczyzną, co podnosi walor monografii.

Konstrukcję rozprawy oceniam jako logiczną i spójną, dobrze osadzoną w literaturze przedmiotu. Monografia składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów, zakończenia, bibliografii i spisu elementów graficznych. Tytułatura poszczególnych rozdziałów odpowiada zawartej w nich treści. W rozdziale pierwszym zatytułowanym *Kontekst społeczno-polityczny „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* (s. 17-101), który ma charakter wprowadzający, Habilitant omówił sytuację II Rzeczypospolitej po odzyskaniu niepodległości (wyzwania wewnętrzne i zagrożenia zewnętrzne, powrót Górnego Śląska do Polski, sytuację polityczną województwa śląskiego w odrodzonym państwie, znaczenie Górnego Śląska w II RP), sytuację Kościoła

Rafał Śpiewak

katolickiego w Polsce w okresie międzywojennym (kształtowanie się relacji państwo-Kościół, motywy prasy kościelnej w okresie międzywojennym w Polsce), genezę profilu religijno-społecznego „Gościa Niedzielnego”, jego założenia programowe i misję oraz jego redakcję i stronę edytorską. W drugim rozdziale pracy *Wizja relacji państwo-Kościół kreowana w „Gościu Niedzielnym” (1923-1939)* (s. 102-215) autor z powodzeniem dowodzi podporządkowania publicystyki „Gościa Niedzielnego” misji propagowania katolicyzmu społecznie zaangażowanego. Habilitant zauważa, że tygodnik formował wiarę i kształtował postawy obywatelskie. Katolicyzm na łamach analizowanego periodyku został ukazany jako kluczowy czynnik państwowotwórczy. W rozdziale trzecim *Zagrożenia światopoglądowe i społeczne ukazywane na łamach „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* (s. 216-323) autor książki wyszczególnia ogólnoeuropejskie tendencje polityczne i ideologiczne (m.in. bolszewizm, narodowy socjalizm, działalność masonerii). Dr Śpiewak dowodzi, że katolicyzm z powodzeniem wyznaczył kierunek rozwoju państwa jako jego siła jednocząca i wzmacniająca moralną kondycję narodu. Rozdział czwarty *Troska o rodzinę i wychowanie młodego pokolenia na kartach „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* (s. 324-385) dotyczy zagadnień obrony rodziny i modelu wychowania młodego pokolenia na łamach katowickiego tygodnika. Periodyk eksponował także edukację w szkole jako strategiczny element kształtowania życia społecznego. W opinii „Gościa Niedzielnego” fundamentalna w kontekście rozwoju i bezpieczeństwa państwa była ochrona rodziny i jej znaczenia w życiu społecznym. W rozdziale piątym *Zagadnienie mniejszości żydowskiej w Polsce w świetle wypowiedzi w „Gościu Niedzielnym”* (s. 386-433) Habilitant przeanalizował publicystykę periodyku podejmującą zagadnienia związane z mniejszością żydowską w Polsce. Autor przeanalizował motywy krytyki Żydów. Dowiódł, że na łamach „Gościa Niedzielnego” nie wyrażano się jednoznacznie negatywnie wobec narodu żydowskiego, choć przeważała narracja krytyczna. W rozdziale szóstym *Polskość Górnego Śląska i jego miejsce w II Rzeczypospolitej rozpatrywane na łamach „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* (s. 434-475) podjęto temat rozumienia polskości Górnego Śląska w okresie początków II RP i próbę odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób redakcja tygodnika starała się wydobyć najgłębszy sens przynależności Górnego Śląska do Polski w perspektywie regionalnej i ogólnopolskiej.

Referat

3. Ocena pozostałych osiągnięć naukowych, aktywności badawczej i publikacyjnej Habilitanta

Habilitant deklaruje w Autoreferacie (Załącznik nr 3: Wykaz osiągnięć naukowych stanowiących znaczny wkład w rozwój dyscypliny: Nauki o komunikacji społecznej i mediach), że na jego dorobek naukowy, oprócz głównego osiągnięcia naukowego, składają się: druki zwarte (cztery pozycje), 18 rozdziałów w monografiach, 8 artykułów w czasopiśmie naukowych, jak również 4 publikacje przyjęte do druku. W otrzymanej dokumentacji nie otrzymałem następujących publikacji:

R. Śpiewak, *Gazeta Katolicka. Pismo Duchowieństwa i ludu polskiego na Śląsku 1896-1910. Studium historyczno-doktrynalne*, Kraków-Chorzów 2006.

R. Śpiewak, M. Kapias, *Rodzina w kryzysie czy kryzys w rodzinie*, Pszów 2013.

R. Śpiewak, M. Łuczak, A. Pethe, K. Zdanowicz-Cyganiak, *W świecie aksjologii, polityki i kultury. Studenci wobec mediów (na podstawie badań empirycznych)*, Katowice 2018.

R. Śpiewak, A. Pethe, A. Musialik-Chmiel, *Polskość w narracjach medialnych z perspektywy Górnego Śląska*, Katowice 2019.

R. Śpiewak, *Moje spotkania z lękami studentów*, w: *Lęk – nieodłączny towarzysz człowieka od poczęcia aż do śmierci*, red. J. Joško-Ochojska, Katowice 2013, s. 83-104.

R. Śpiewak, *The truth in the media – the necessary conditio, but still sufficient?*, „Megatrendy a media”, 6(1)/2019, 257-274.

Ponadto odnotowuję publikacje, które nie sytuują się w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, a które Kandydat do stopnia naukowego wykazuje w autoreferacie (w Załączniku nr 3). Do nich należą:

R. Śpiewak, *Na marginesie lektury: Co to jest autorytet? O. Bocheńskiego*, w: *Zawirowania wokół zaufania. Wyobrażenia i rzeczywistość*, red. P. Prufer, J. Mariański, Zielona Góra 2011, s. 299-306.

R. Śpiewak, *Po stronie agresora czy ofiary? Dylematy duchowieństwa górnośląskiego wobec polskich dążeń narodowych na przełomie XIX i XX w.*, w: *Habent omnia tempora sua. Prace ofiarowane ks. prof. dr hab. Januszowi Wyciśle*, red. Z. Gogoła, Kraków 2013, s. 533-565.

R. Śpiewak, *Troska o rodzinę jako odruch samozachowawczy w globalnym kryzysie cywilizacyjnym*, w: *Rodzina w kryzysie czy kryzys w rodzinie*, red. M. Kapias, R. Śpiewak, Pszów 2013.

R. Śpiewak, *Profesjonalizm na rynku usług profesjonalnych nie wystarczy*, w: *Usługi profesjonalne w globalnej gospodarce*, red. J. Matysiewicz, Warszawa 2014, s. 33-45.

Rafał Usiminek

R. Śpiewak, *Bł. ks. Emil Szramek. Historia kształtowała jego, on kształtował historię, w: Oni zdecydowali na Górnym Śląsku*, red. J. Mokrosz, M. Węcki, Katowice-Rybnik 2017.

R. Śpiewak, *Moralność studentów*, w: *W świecie aksjologii, polityki i kultury. Studenci wobec mediów (na podstawie badań empirycznych)*, red. R. Śpiewak, M. Łuczak, A. Pethe, K. Zdanowicz-Cyganiak, Katowice 2018.

R. Śpiewak, *Fenomenologiczna teoria pytań Romana Ingardena*, „*Studia Philosophiae Christianae*”, nr 2/2001, s. 102-118.

R. Śpiewak, *Kazimierza Ajdukiewicza i Romana Ingardena teorie pytań*, „*Studia Philosophiae Christianae*”, nr 1/2002, s. 69-82.

Nie otrzymałem manuskryptów przyjętych do druku. Trudno mi zatem jednoznacznie odpowiedzieć na pytanie, czy sytuują się w dyscyplinie, w której Dr Śpiewak ubiega się o stopień naukowy doktora habilitowanego. Tytuły przyjętych do druku publikacji wskazują jakkolwiek ich medioznawczy charakter. Z uznaniem należy zapewne odnotować przyjętą do druku publikację *The political and social position of the weekly „Gość Niedzielny” in the face of worldview threats in the interwar period* w prestiżowym Wydawnictwie Brill. Sugeruję Habilitantowi roztropność w powierzaniu własnych publikacji czasopismom z Wydawnictwa MDPI, w kontekście akademickiej dyskusji dotyczącej tzw. czasopism drapieżnych. Szczerze zachęcam Habilitanta, aby wyniki własnych badań publikował w przyszłości na łamach prestiżowych polskich medioznawczych czasopism, do których bez wątpienia należą „*Studia Medioznawcze*”, „*Zeszyty Prasoznawcze*”, „*Central European Journal of Communication*”, w których Kandydat do stopnia naukowego jak dotychczas nie opublikował nawet jednego artykułu. Warto również rozważyć publikowanie w prestiżowych zagranicznych wydawnictwach, takich jak Taylor & Francis, Sage, Springer, Wiley-Blackwell. To z pewnością przyczyni się do wyższej cytowalności prac badawczych Autora. Jest rzeczą istotną, aby przedstawiciel dyscypliny nauk o komunikacji społecznej i mediach, zwłaszcza samodzielny pracownik naukowy, był szeroko rozpoznawalny w kraju i za granicą, poprzez publikowanie w prestiżowych czasopismach medioznawczych.

W publikacjach Doktora Śpiewaka, sytuujących się w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach, dostrzegalne są trzy podstawowe obszary badawcze: prasa Górnego Śląska, media katolickie, deontologia mediów.

Warto odnotować współpracę Habilitanta z Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Instytutu Pamięi Narodowej w obszarze badań dotyczących kształtowania się relacji państwo-Kościół na Górnym Śląsku w latach 1945-1989. Owocem współpracy z IPN stała się publikacja zatytułowana *Obraz rzeczywistości politycznej w*

Robert Lesimiński

publicystyce „Gościa Niedzielnego” w roku 1945. Autor z powodzeniem zidentyfikował na podstawie analizy treści sposób postrzegania nowej rzeczywistości politycznej przez redaktora naczelnego i wydawców periodyku katolickiego. Dobrą egzemplifikacją obszaru zainteresowań Habilitanta z obszaru tematyki prasy katolickiej przełomu XIX i XX wieku jest publikacja *The Workers' Issue in the Press of Upper Silesia at the Turn of the 19th and 20th Centuries*. W tekście tym Kandydat do stopnia naukowego uchwycił główne problemy religijne, społeczne i narodowościowe na łamach „Gazety Katolickiej” w okresie 1896-1910 na tle ówczesnej sytuacji politycznej. Powstająca na początku XX wieku prasa polskojęzyczna była wyrazicielem tendencji politycznych i społecznych zaistniałych na terenie Górnego Śląska.

W podejmowanych badaniach medioznawczych Habilitanta interesował także obraz polskości Śląska i śląskie tożsamości w przekazach medialnych. W autoreferacie (na s. 34) Kandydat do stopnia naukowego deklaruje, że w monografii współautorskiej *Polskość w narracjach medialnych z perspektywy Górnego Śląska* zaprezentowano różnego rodzaju narracje na temat Polski w mediach regionalnych ukazujących się na terenie Górnego Śląska. Z kolei w publikacji *Górnośląskie zapomnienie. Dawne i współczesne narracje o Polsce* doktor Śpiewak zestawiał dwie odmienne narracje na temat polskości obecne w mediach w dwudziestoleciu międzywojennym i współcześnie. Powyższy tekst dowodzi badawczej ciekawości Autora dotyczącej wizerunku polskości na łamach prasy regionalnej i lokalnej Górnego Śląska. Dr Śpiewak przeanalizował periodyk Ruchu Autonomii Śląska „Jaskółka Śląska”, dokonując rekonstrukcji obrazu Polski, która została tam przedstawiona jako „chora”, fanatyczna, scentralizowana, nacjonalistyczna i wroga.

W publikacjach Autora nie odnotowuję tekstów podejmujące teoretyczny namysł nad medioznawstwem (np. dotyczący teorii średniego zasięgu czy teorii mediatyzacji), co nie oznacza, że Habilitant nie posiada samoświadomości w tym obszarze. Dowodzi tego choćby publikacja *Rola mediów katolickich w symulowaniu polityki w regionie na przykładzie „Gościa Niedzielnego” z okresu międzywojennego w województwie śląskim*, w której Habilitant odwołał się do modelu analizy aktu komunikowania H. Lasswella. W tekstach przedstawionych mi do oceny zasadniczo brakuje wskazania metody badawczej, którą Autor stosuje i także wyodrębnionej części metodologicznej pracy. Jest to to dość poważny mankament w warsztacie Habilitanta. Szczerze zachęcam Doktora Śpiewaka, by zwłaszcza w publikacjach prezentujących własne oryginalne wyniki empiryczne, stosował klasyczną strukturę IMRaD (*Introduction, Methods, Results, and Discussion*).

Rufus Lesiminski

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Rafał Śpiewak czynnie uczestniczył, wygłaszając referat, w 15 konferencjach naukowych, które odbywały się także za granicą (Uniwersytet Cyryla i Metodego w Trnavie). Owocem tych konferencji są publikacje. Wiele z zadeklarowanych konferencji naukowych nie miało niestety bezpośredniego związku z dyscypliną nauki o komunikacji społecznej i mediach.

Zachęcam Habilitanta do czynnego uczestnictwa w medioznawczych konferencjach zagranicznych, organizowanych przez towarzystwa naukowe European Communication Research and Education Association (ECREA) i International Association for Media and Communication Research (IAMCR). To z pewnością przyczyni się do większego umiędzynarodowienia dorobku naukowego oraz nawiązania nowych relacji naukowych w wymiarze międzynarodowym.

Habilitant recenzował artykuły dla czasopism naukowych: „Nasza Przeszłość”, „Kultura-Media-Teologia” oraz „MDPI Religions”.

4. Ocena działalności organizacyjnej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego Dr Śpiewaka

Dr Rafał Śpiewak jest członkiem Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej i Polskiego Towarzystwa Edukacji Medialnej. Habilitant deklaruje aktywne uczestnictwo w różnych inicjatywach powyższych towarzystw naukowych, szczególnie w kongresach i konferencjach pod ich patronatem. Dr Śpiewak angażuje się w działalność sekcji badawczych PTKS – Nowych Mediów oraz Komunikowania Religijnego.

Jako wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Katedry Dziennikarstwa Ekonomicznego i Nowych Mediów, a następnie Katedry Badań Rynkowych i Marketingowych na Wydziale Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach brał udział w wielu projektach badawczych. Badania te dotyczyły takich zagadnień jak: aksjologia w przestrzeni medialnej, media publiczna i ich misja, społeczna odpowiedzialność mediów, media regionalne. W ramach badań statutowych Katedry Dziennikarstwa Ekonomicznego i Nowych Mediów oraz Katedry Badań Rynkowych i Marketingowych w latach 2015-2017 Doktor Śpiewak zrealizował projekt zatytułowany „Media i komunikacja społeczna wobec ekonomicznej, społecznej, kulturowej i aksjologicznej rzeczywistości XX i XXI wieku”. W roku 2018 zrealizował projekt „Media akademickie w nowej (zmediatyzowanej) rzeczywistości i technologii”, w roku 2019 – projekt „Problematyka rozwoju regionalnego i lokalnego w przekazach mediów publicznych, społecznych i samorządowych w woj. śląskim”, w roku 2020 – projekt „Dziennik Zachodni,

Rafał Śpiewak

TVP 3, Radio Katowice, Gość Niedzielny, internetowe portale samorządowe – media regionalne i lokalne w procesach tworzenia i realizacji polityki regionalnej w woj. śląskim”, w roku 2021 – projekt „Tożsamość regionalna jako determinanta misji mediów religijnych i lokalnych na przykładzie Górnego Śląska”, w roku 2022 – projekt „Społeczna odpowiedzialność mediów społecznościowych oraz wykorzystanie mediów społecznościowych w komunikowaniu działań organizacji z zakresu społecznej odpowiedzialności biznesu”. W 2021 r. Kandydat do stopnia naukowego został zaproszony do udziału w projekcie badawczym „Laboratorium wolności religijnej”, prowadzonym przez fundację „Pro Futuro Theologiae”. W autoreferacie odnotowuję również wzmiankę o rozpoczętym w 2021 r. z udziałem Habilitanta projekcie badawczym z obszaru komunikacji medialnej Jednostek Samorządu Terytorialnego ze społecznościami lokalnymi z udziałem organizacji pozarządowych w kontekście wykorzystania nowych mediów. Projekt ten jest realizowany we współpracy Katedry Badań Rynkowych i Marketingowych na Wydziale Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Centrum Kreatywnego Obywatelstwa na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Wydziału Masowej Komunikacji Uniwersytetu św. Cyryla i Metodego w Trnawie. Do celów projektu należą badania jakościowe przeprowadzone zarówno w wytypowanych organizacjach społecznych oraz wśród władz samorządowych, jak również stworzenie optymalnego modelu komunikacji angażującego społeczności lokalne w proces zarządzania gminami (Media – Organizacje – Fora MOF).

Dr Rafał Śpiewak w okresie 28.09.2011-31.07.2014 zatrudniony był w wymiarze ½ etatu na stanowisku adiunkta w Katedrze Dziennikarstwa Ekonomicznego i Nowych Mediów na Wydziale Informatyki i Komunikacji Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. Z kolei od 15.09.2014 zatrudniony jest na tymże wydziale w wymiarze pełnego etatu. Habilitant początkowo, tj. do 2021 r., pracował jako adiunkt w Katedrze Dziennikarstwa Ekonomicznego i Nowych Mediów, a następnie, w wyniku likwidacji tejże katedry, został przeniesiony do Katedry Badań Rynkowych i Marketingowych. Przedmioty prowadzone przez Doktora Śpiewaka, m.in. Historia Polski po 1918 r., Współczesna historia Polski w mediach, Historia mediów, Aksjologia i etyka dziennikarstwa, Warsztat z retoryki – przygotowanie wystąpień publicznych, Retoryka i erystyka, Estetyka, Sztuka pisania, Media w procesach integracji europejskiej, Psychologia, Etyka i odpowiedzialność zawodowa w zarządzaniu projektami, sytuują się w dziedzinie nauk humanistycznych i społecznych, i co ważne, także w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach. Dr Śpiewak prowadził zajęcia zlecone na Politechnice Śląskiej. Warto odnotować, że brał udział w tworzeniu

Rafał Śpiewak

programu studiów nowego kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna na Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach. Był promotorem 47 prac licencjackich i jednej magisterskiej, jak również promotorem pomocniczym doktoratu Krzysztofa Horowskiego napisanego pod kierunkiem Pana Dr hab. prof. UŚ Damiana Guzka i obronionego na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach 3.11.2022 r.

Należy również odnotować współpracę doktora Śpiewaka z Katedrą Epidemiologii i Medycyny Środowiskowej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach w ramach cyklu konferencji naukowych „W przestrzeni lęku i stresu”.

Kandydat do stopnia doktora habilitowanego dwukrotnie uczestniczył w programie Erasmus+ na Uniwersytecie Św. Cyryla i Metodego w Trnawie, w okresie 19.10-25.10.2020 oraz 17.10.2022-23.10.2022. W uczelni przyjmującej prowadził wykłady, które skoncentrowały się wokół następujących zagadnień: Zastosowanie Big Data w identyfikacji odbiorców przekazów medialnych, Różnorodne zagrożenia użytkowników mediów cyfrowych, Opracowanie projektu aplikacji mobilnej do edukacji w mediach; Komunikacja władz samorządowych z uchodźcami, Budowanie relacji między organizacjami religijnymi a imigrantami, Komunikacja marketingowa podczas pandemii COVID-19, Projekt procesu badawczego w zakresie komunikacji z uchodźcami z Ukrainy w Polsce i na Słowacji w wyniku wojny rosyjsko-ukraińskiej.

Dr Śpiewak jest również dziennikarzem, który uprawia publicystykę. Publikował m.in. w „Tygodniku Rybnickim”, „Nowinach”, „Dzienniku Zachodnim”, „Gazecie Rybnickiej”.

5. Wniosek końcowy

W moim przekonaniu starania dra Rafała Śpiewaka o nadanie Mu stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach są merytorycznie uzasadnione. Przedstawione do oceny osiągnięcia naukowe *Spoleczeństwo – naród – państwo na łamach „Gościa Niedzielnego” (1923-1939)* wraz z zaprezentowanymi pozostałymi osiągnięciami naukowymi, badawczymi, publikacyjnymi, działalnością organizacyjną, dorobkiem dydaktycznym i popularyzatorskim Habilitanta dowodzą, że Dr Śpiewak spełnia kryteria do uzyskania stopnia doktora habilitowanego, zgodnie z art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.). **Tym samym wnioskuję do Rady Naukowej Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Wydziału Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie o nadanie doktorowi Rafałowi Śpiewakowi stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki o komunikacji społecznej i mediach.**

Lódź, 24 marca 2023. Robert Lesniński